Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 13 maja 1935 r.- 1284.-

T r e ś ć n u m e r u:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

		Dział.	Str.
1.	"Ostsee Beobachter" o konferencji bałtyckiej w Kownie.-	I.	1.
	K r o n i k a .		
2.	Sprawa przyjazdu kpt.Lepeckiego na Litwę.-	"	2.
3.	Antylitewska propaganda w niemieckiej prasie i radjo.	"	"
4.	Litwa w ujęciu prasy francuskiej.-	"	"
5.	Zmiany w poselstwie niemieckiem w Kownie.-	"	"
6.	"Germania" o konferencji bałtyckiej.-	"	"
7.	Pismo estońskie w sprawie stosunków polsko-litewskich.-	"	"
8.	Wycieczka Lit.Związku Turystycznego do Wilna.-	"	"
9.	Zjazd studentów państw bałtyckich.-	"	"
	III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
	K r o n i k a .		
10.	Dokoła zjazdu "Jaunoji Lietuva".	III.	3.
11.	Ustąpienie prof.Birżyszki i W.Gustainisa z zarządu Dziennikarzy.-	"	"
12.	Sprawa nieruchomości nabywanych przez urzędników.-	"	"
	VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.		
	K r o n i k a .		
13.	Sprawa nowych wyborów do Sejmiku kłajpedzkiego.-	VII.	"
14.	Sprawa apelacji skazanych hitlerowców kłajpedzkich.-	"	"

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Ostsee Beobachter" o konferencji bałtyckiej w Kownie. "Ostsee Beobachter" Nr.108 z 9.V.1935 r. Art.p.t."Po drugiej konferencji bałtyckiej".Streszczenie:

Drugiej konferencji państw bałtyckich przypisywano w kraju i zagranicą wielkie znaczenie, gdyż zwołana została akurat w czasie, gdy mocarstwa powzięły ważne wnioski odnośnie sprawy bezpieczeństwa. Najważniejszem zdarzeniem dla państw bałtyckich jest niewątpliwie francusko-sowiecki pakt bezpieczeństwa, oparty na postanowieniach paktu o L.N. Pakt ten jest ważny dla państw bałtyckich, gdyż może on dotyczyć pośrednio lub bezpośrednio ich spraw bezpieczeństwa.

Opublikowany komunikat o przebiegu konferencji bałtyckiej utrzymany jest w tonie szczerym, a nawet serdecznym. Budzi on przeświadczenie, że trzy państwa bałtyckie poważnie myślą o swej Ententcie i wzajemnej ścisłej współpracy. Ententa Bałtycka jest jeszcze młodym tworem, który musi być pielęgnowany, ażeby dojrzał i przyniósł konkretne rezultaty. Skoro się rozważa wyniki konferencji z tego punktu widzenia, skonstatuje się niewątpliwie wielki postęp. Ciężko jeszcze każdemu z trzech państw bałtyckich zdecydować się co do kierunku politycznego. Każdy z nich ma bowiem szczególne interesy,które się z trudem dadzą pogodzić z interesami innych państw bałtyckich. To właśnie jest przyczyną, że wprawdzie trzej ministrowie państw bałtyckich ustalają jedność poglądów w sprawach ogólnych, lecz nie mogą rozciągnąć tej jedności na akty konkretne.

Ważną jest rzeczą, że konferencja państw bałtyckich ponownie się wypowiedziała za przyłączeniem wszystkich trzech państw do idei zbiorowych i regjonalnych gwarancyj bezpieczeństwa w Europie Wschodniej. Sytuacja w Europie Wschodniej nie została jeszcze ustabilizowana. Po zawarciu francusko-sowieckiego paktu bezpieczeństwa straciła Polska dużo na znaczeniu ogólnopolitycznem. Francja nie opiera się już tak bardzo na Polsce, gdyż ma po swej stronie potężny Związek Sowiecki. Rola Polski nie jest jednak zakończona. Przeciwnie, spowodu niepełnego charakteru sowiecko-francuskiego systemu bezpieczeństwa, który musi być jeszcze uzupełniony, posiada Polska, jeżeli chodzi o Bałtyk, do pewnego stopnia znaczenie klucza. Litwa, stanowiąca pod względem geopolitycznym najważniejsze z trzech państw bałtyckich, jest okolona dwoma polskiemi korytarzami. Bez Polski nie da się pomyśleć nad Bałtykiem pełny system bezpieczeństwa. Zapewne tem należy tłumaczyć niekonkretny komunikat konferencji Ententy Bałtyckiej. Wiele znaków przemawia za tem, że Polska jest skłonna do realizacji postanowień przyjętych w Londynie i Stresie. Przyjaźń polsko-włoska oraz zaznaczająca się zmiana stanowiska Polski w kwestji austrjackiej muszą wpłynąć osłabiająco na przyjaźń polsko-niemiecką. Skoro Polska okazuje się zainteresowana w niepodległości Austrji, znacznie większy interes przedstawia dla Polski nienaruszalność państw bałtyckich. Każde naruszenie tej nietykalności stanowiłoby niebezpieczeństwo dla Polski. To powinno Polskę wkońcu skłonić do przyjęcia systemu bezpieczeństwa.

Przesłanką do tego wszystkiego jest naturalnie to, że Polska istotnie będzie prowadzić politykę pokojową. Innej zaś polityki pokojowej, jak wzmocnienie bezpieczeństwa, być w obecnych warunkach nie może. Wysiłki mocarstw pokojowych zmierzają do utworzenia w Europie pokojowej koalicji i do przeszkodzenia w utworzeniu drugiej koalicji. Gdyby bowiem powstała druga koalicja, cała Europa byłaby wystawiona na wielkie niebezpieczeństwo. Niezależnie od swych sił Polska podczas wojny raczejby straciła, aniżeli wygrała. Z tego względu sądzić należy, że w interesie Polski jest wzmacnianie systemu bezpieczeństwa nad Bałtykiem. Stanowisko Polski w tej sprawie jest dla państw bałtyckich szczególnie ważne, a nawet decydujące, gdyż przez to wywrze się wpływ na stanowisko Niemiec.

Konferencja państw bałtyckich miała jeszcze inne ważne sprawy do rozstrzygnięcia. Sprawy te odnosiły się do stosunków wewnętrzno-politycznych. Pod tym względem osiągnięto już szereg konkretnych rezultatów.

To zbliżenie państw bałtyckich w dziedzinie gospodarczej, politycznej i kulturalnej ma wielkie znaczenie polityczne. Cementuje ono wzajemny związek trzech państw bałtyckich i ułatwia im powzięcie decyzyj, mających charakter polityki zagranicznej.-

K r o n i k a .

S p r a w a p r z y j a z d u k p t .L e p e c k i e g o n a L i t w ę ."Dzień Polski" Nr.59 /V.1935/:Obiegają pogłoski, że adjutant Marsz.Piłsudskiego kpt.Lepecki, który miał 8 maja przyjechać do Kowna, w ostatniej chwili odroczył swą podróż do Litwy spowodu przyjazdu do Warszawy francuskiego ministra Spr.Zagr.Laval´a.

Kpt.Lepecki ma przybyć do Kowna w ciągu dni najbliższych.-

A n t y l i t e w s k a p r o p a g a n d a w n i e m i e c k i e j p r a s i e i r a d j o .Prasa kowieńska /z 11.V.1935/: Elta donosi z Berlina, że radjo królewieckie dzień w dzień agituje obecnie przeciw Litwie. Jeszcze bardziej ostro, niż radjo królewieckie występują przeciw Litwie urzędowe pisma w Tylży i Królewcu.

9 maja naczelny organ partji hitlerowców "Voelkische Beobachter" zamieścił artykuł p.t."Litwa knuje intrygi, rozpisując nowe wybory do Sejmiku Kłajpedzkiego". Według swego zwyczaju, pisze dziennik, że Litwa natrząsa się z praw, przysługujacych Krajowi Kłajpedzkiemu oraz, że krok rządu litewskiego przeciw Sejmikowi kłajpedzkiemu stał się światowym skandalem.

Inny podżegający artykuł zamieszcza pismo p.t."Kiedy Bruvelaitis zniknie z Kraju Kłajpedzkiego?"

Podobne artykuły ukazały się również w "Angriff", co dowodzi, że akcją propagandową kierują władze.-

L i t w a w u j ę c i u p r a s y f r a n c u s k i e j .Prasa kowieńska /z 11.V.1935/:Prasa francuska ostatniemi czasy poświęca wiele uwagi sprawom kłajpedzkim.

"Intransigeant" w cyklu artykułów opisuje działalność neumannowców w tonie przychylnym dla Litwy.

"Information" w artykule "Kłajpeda - ziemia niezgody"stwierdza, że Litwa wielokrotnie wykazała swe dobre chęci, lecz Niemcy w Kłajpedzie, podobnie, jak w Gdańsku i Wiedniu, używają podobnych środków dla osiągnięcia wiadomych celów. Kłajpeda jest dla Hitlera etapem w pochodzie na północo-wschód. Po nim przyjdzie kolej na Tallin i Rygę.

"Candide" zamieszcza wrażenia z Litwy i określa ją pod względem niebezpieczeństwa,jako Belgję Wschodu.-

Z m i a n y w p o s e l s t w i e n i e m i e c k i e m w K o w n i e .Prasa kowieńska /z 11.V.1935/:Do poselstwa niemieckiego w Kownie został przydzielony nowy attaché dr.Leopold Krafft von Dellmensingen. Zaczął on już pełnić swe obowiązki.-

"G e r m a n i a" o k o n f e r e n c j i b a ł t y c k i e j . Prasa kowieńska /z 11.V.1935/:Elta donosi z Berlina, że "Germania" w artykule o konferencji ministrów S.Zagr. państw bałtyckich zauważa, że można było zawczasu przewidzieć, iż konferencje nia poweźmie żadnych ostatecznych uchwał.

Dziennik utrzymuje, że stanowisko państw bałtyckich na konferencji było niepewne, czego wyrazem było przystąpienie Niemiec do paktu o nienapadaniu, który również krajom bałtyckim mógł dać nowe możliwości.

Najdonioślejsze kwestje polityczne zostały odroczone aż do wyjaśnienia sytuacji w Europie Wschodniej i do zażądania przez mocarstwa od państw bałtyckich, aby dokładnie sformułowały swe stanowisko w kwestji bezpieczeństwa.

"Germania" jest jedynem pismem w Niemczech, które konferencję komentuje.-

P i s m o e s t o ń s k i e w s p r a w i e s t o s u n k ó w p o l s k o - l i t e w s k i c h .Prasa kowieńska /z 11.V.1935/: Z Tallina donoszą, iż "Kaja" w artykule redakcyjnym z dn.9 maja omawia kwestję stosunków litewsko-polskich. Dziennik wyraża przekonanie, że obecnie łatwiej niż uprzednio będzie można znaleść modus vivendi między Litwą i Polską ze względu na napięte stosunki litewsko-niemieckie. Wreszcie podkreśla pismo, że Estonja zawsze zachowała stanowisko neutralne w zatargu litewsko-polskim, ale pragnęła porozumienia pomiędzy obu krajami.-

W y c i e c z k a L i t. Z w i ą z k u T u r y s t y c z n e g o d o W i l n a .Prasa kowieńska /z 11.V.1935/:Litewski Związek Turystyczny organizuje na Zielone Święta wycieczkę do Wilna. Wyjedzie ona dwoma lub trzema autobusami i potrwa 3 dni.-

Z j a z d s t u d e n t ó w p a ń s t w b a ł t y c k i c h.Prasa kow. /z 11.V.1935/:Tegoroczna konferencja SELL-u/Związek Studentów Finlandji, Estonji, Litwy i Łotwy/ jest pierwszą, jaka się odbędzie po zacieśnieniu stosunków politycznych między państwami bałtyckiemi. Na nadchodzącej konferencji będą omawiane sprawy większego uwzględnienia nauki geografji i historji państw bałtyckich w szko-

łach oraz propagowania idei zbliżenia. Na poprzedniej konferencji był używany, jako wspólny język niemiecki, w roku bież. będzie on prawdopodobnie zastąpiony angielskim. Prace konferencji będą się odbywały w następujących komisjach: organizacyjnej, komunikacyjnej, sportowej i informacyjno-prasowej.

Członkowie konferencji i wycieczki studenckie z krajów bałtyckich przybędą do Kowna 17 maja wieczorem. Pozostaną tam do 20 maja.

Patronat nad konferencją zgodzili się objąć: Prezydent Państwa A.Smetona, premjer J.Tubelis, ministrowie Lozoraitis i Tonkunas, rektor U.W.W. Römer i prorektor Czesnys oraz burmistrz Merkis.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

D o k o ł a z j a z d u "J a u n o j i L i e t u v a" .Prasa ryska /z 13.V.1935/:12 maja odbył się w Kownie zjazd związku "Jaunoji Lietuva" /Młoda Litwa/. Na zjazd przybyli prezydent Smetona, premjer Tubelis, ministrowie i t.d. Wygłoszono referaty w sprawie działalności związku i wysłuchano szeregu pozdrowień. Następnie prezydent Smetona wygłosił przemówienie. Po przemówieniu rozpoczęły się debaty związane z referatami i przyszłą działalnością Związku. Z przyjętych uchwał zasługuje na szczególną uwagę decyzja w sprawie uznania zasady wodza i zmiany procedury wyborów odpowiedzialnych osób Związku. Zamiast wyborów realizować się będzie zasada wyznaczania prezesa i innych osób, spełniających w Związku pewne odpowiedzialne funkcje.

Następnie prezydent Smetona podpisał akt o nominacji prawnika Greblauskasa na stanowisko prezesa Związku "Jaunoji Lietuva". Obowiązki prezesa pełnił Greblauskas już poprzednio, będąc prezesem organizacji z wyboru. Następnie powzięto uchwałę w sprawie zwołania następnego zjazdu, który się odbędzie w 1937 r. i zaproszenia na zjazd przedstawicieli narodowych organizacyj Łotwy, Litwy, Finlandji i Skandynawji.

U s t ą p i e n i e p r o f .B i r ż y s z k i i W .G u s t a i n i s a z z a r z ą d u Z w i ą z k u D z i e n n i k a r z y. Prasa kowieńska /z 10.V.1935/:Jak donoszą, oprócz korespondenta warszawskiego "L.Aidasa" p.Gustainisa ustąpił również z zarządu Związku Dziennikarzy prof.Michał Birżyszka. Na ich miejsce weszli do zarządu pp.Paleckis i Kardelis.-

S p r a w a n i e r u c h o m o ś c i n a b y w a n y c h p r z e z u r z ę d n i k ó w .Prasa kowieńska /z 10.V.1935/:Jak podają, specjalna komisja Rady Stanu, na zlecenie rządu, opracowała projekt ustawy o nabywaniu mienia nieruchomego przez urzędników państwowych i samorządowych.

Według projektu ustawy, organy państwowe mają prawo dochodzenia drogi, w jakiej mienie nieruchome zostało nabyte. O ile się okaże, że nabyto je z pobocznych nielegalnych dochodów, wówczas 90% mienia zostanie skonfiskowane na rzecz skarbu, a nabywca pociągnięty do odpowiedzialności sądowej.

Pozatem - zgodnie z projektem ustawy - organom państwowym zostanie przyznane prawo roztaczania kontroli nad dochodami urzędników państwowych i miejskich, którzy żyją ponad stan.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

S p r a w a n o w y c h w y b o r ó w d o S e j m i k u k ł a j p e d z k i e g o .Prasa kowieńska /z 11.V.1935/:"Berliner Tageblatt" zauważa, że w związku z zakończeniem kadencji Sejmiku kłajpedzkiego w dn.4 maja powstała kwestja nowych wyborów do Sejmiku. Pismo wszczyna alarm w związku z supozycją, że wybory mogą być dokonane wbrew statutowi kłajpedzkiemu i litewskiej ordynacji wyborczej.

Dziennik uważa za możliwe twierdzić, że nadchodzącej jesieni wraz z wyborami do Sejmiku kłajpedzkiego odbędą się wybory do Sejmu litewskiego i że w ten sposób statut kłajpedzki zaważy na całem zagadnieniu konstytucyjnem Litwy.-

S p r a w a a p e l a c j i s k a z a n y c h h i t l e r o w c ó w k ł a j p e d z k i c h .Prasa ryska /z 13.V.1935/:13 maja rozpocznie się rozpatrywanie skarg apelacyjnych skazanych hitlerowców kłajpedzkich w Trybunale Najwyższym. Sześciu hitlerowców, skazanych na lekkie kary wycofało swe skargi.Trybunał rozpatrywać będzie pozostałe skargi kasacyjne w ciągu kilku dni.-